

20 930

Wijziging van de artikelen 242 tot en met 249 van het Wetboek van Strafrecht

MEMORIE VAN ANTWOORD

Ontvangen 1 mei 1991

De leden van de C.D.A.-fractie wilden in dit stadium uitsluitend stilstaan bij de kwestie van het klachtrecht. Zij achtten het denkbaar dat er tussen de klachtgerechtigden genoemd in artikel 245 verschil van mening zou bestaan over de kwestie of het wel of niet verstandig is om een klacht in te dienen. Zij vroegen op welke wijze zo'n meningsverschil tot oplossing kan worden gebracht en of er een zekere rangorde tussen de klachtgerechtigden bestaat. Er bestaat geen rangorde tussen de klachtgerechtigden. Wel is in artikel 165a van het Wetboek van Strafvordering bepaald: «Indien de klacht krachtens artikel 65, eerste lid, van het Wetboek van Strafrecht door de wettige vertegenwoordiger van een minderjarige die twaalf jaren of ouder is of van een onder curatele gestelde is geschied, gaat het openbaar ministerie niet tot vervolging over dan na de vertegenwoordigde persoon, zo deze in Nederland verblijft, in de gelegenheid te hebben gesteld zijn mening omtrent de wenselijkheid van vervolging kenbaar te maken, althans na deze daartoe behoorlijk te hebben opgeroepen, tenzij dit in verband met de lichamelijke of geestelijke toestand van de minderjarige of de onder curatele gestelde niet mogelijk of niet wenselijk is». Hieruit blijkt dat in geval de wettelijke vertegenwoordiger de klacht indient, de jeugdige in ieder geval moet worden gehoord, althans opgeroepen. Aangenomen mag worden dat in geval de klacht wordt ingediend door de raad voor de kindbescherming, de officier van justitie niet tot strafvervolging over zal gaan voordat hij de wettelijke vertegenwoordigers en de jeugdige heeft gehoord. Als de jeugdige zelf de klacht indient, is er geen aanleiding de andere klachtgerechtigden te horen.

De leden van de C.D.A.-fractie hadden met enige verbazing kennis genomen van het feit dat de termijn waarbinnen de klacht moet worden ingediend gelijk is gesteld aan de verjaringstermijn. Ik wil hierover het volgende opmerken. Op dit moment zijn ontuchtige handelingen met jeugdigen beneden de leeftijd van zestien jaar – ook het oraal en anaal binnendringen – ambtshalve vervolgbaar. De verjaringstermijn voor deze feiten is twaalf jaren. Alleen vleselijke gemeenschap met een meisje tussen twaalf en zestien jaar is op dit moment een klachtdelict. Een van de redenen dat dit feit een klachtdelict is, is dat voorkomen moet worden dat wanneer het meisje zwanger is geworden en trouwt met de «dader»

de officier van justitie nog ambtshalve een strafvervolging zou kunnen instellen, bijvoorbeeld op aangifte van de ambtenaar van de burgerlijke stand, die immers ingevolge artikel 161 van het Wetboek van Strafvordering verplicht is aangifte te doen van een misdrijf waarvan hij in de uitoefening van zijn bediening kennis krijgt.

De reden dat de nu voorgestelde artikelen 245 en 247 als klachtdelict zijn gekwalificeerd is een andere. Het gaat hier om feiten, die onder omstandigheden jeugdigen ernstig kunnen schaden. Er kunnen zich ook omstandigheden voordoen, waar niet van schade voor de jeugdige kan worden gesproken. Een ambtshalve onderzoek van politie en justitie naar die omstandigheden is, wanneer het jeugdigen tussen twaalf en zestien jaar betreft, minder gewenst. Door van deze feiten een klachtdelict te maken wordt de beoordeling van de omstandigheden overgelaten aan de wettelijke vertegenwoordigers, de raad voor de kindbescherming en de jeugdige zelf.

De leden van de C.D.A.-fractie voerden bezwaren aan tegen de lengte van de klachttermijn voor de slachtoffers zelf. Op dit moment hebben de slachtoffers – behalve in geval van vleselijke gemeenschap (art. 245) – zolang de verjaringstermijn niet is verstreken de mogelijkheid aangifte te doen (twaalf jaar). De door deze leden genoemde bezwaren zouden dus ook op dit moment gelden. Tegen de lengte van de verjaringstermijn op dit moment, worden deze bezwaren niet ingebracht. Integendeel. Uit onderzoek is gebleken dat slachtoffers vaak pas na een aantal jaren problemen krijgen tengevolge van het seksueel misbruik en dan ook de behoefte krijgen iets tegen de dader te ondernemen. Overigens zijn ontuchtige handelingen, gepleegd door de personen genoemd in artikel 249, eerste lid, geen klachtdelict en dus ambtshalve vervolgbaar gedurende de gebruikelijke verjaringstermijn. Er zijn dus goede argumenten – in het belang van het slachtoffer zelf – aan te voeren om de uiterste klachttermijn zo lang te houden als hij nu is. Dat wil niet zeggen dat de argumenten die deze leden hebben aangevoerd hun werking niet zouden kunnen hebben. Een klacht betekent voor het openbaar ministerie niet een plicht tot vervolging; ook in die gevallen blijft het opportuniteitsbeginsel gelden. Bij de hantering van dit beginsel kunnen de gewichtige belangen, door deze leden aangevoerd, hun gelding hebben en meebrengen dat, ondanks de klacht, geen vervolging meer plaats vindt. De lange termijn heeft het grote voordeel dat die afweging kan plaatsvinden.

De leden van de P.v.d.A.-fractie die het voorstel een verbetering achtten zowel ten opzicht van de huidige bepalingen als ten opzichte van eerdere varianten van het voorstel, vroegen waarom in artikel 245, eerste lid, de woorden «buiten echt» voorkomen daar binnen echt toch geen sprake kan zijn van ontuchtige handelingen. In principe hebben deze leden gelijk, doch het leek toch van belang aan te geven dat vrijwillige seksuele handelingen binnen het huwelijk niet onder het bereik van de strafwet vallen, ook al zou men ze als ontuchtig ervaren. Waarom in artikel 247, de tweede maal «buiten echt» is opgenomen is uiteengezet op blz. 8 van de nota naar aanleiding van het eindverslag van de Tweede Kamer: daaruit blijkt dat de betekenis van buiten echt in dit geval is, dat duidelijk moet zijn dat degene die een gehuwde vrouw «verleidt» tot vleselijke gemeenschap met haar echtgenoot, niet strafbaar is. Omdat tijdens de behandeling in de Tweede Kamer de mening naar voren kwam dat dit niet voldoende bleek uit de formulering van het huidige artikel, werd in de tweede nota van wijziging een wijziging in de tekst aangebracht, waardoor deze betekenis duidelijker zou blijken.

In de wetgeving wordt afwisselend gesproken over wettige en wettelijke vertegenwoordiger. Tegenwoordig wordt altijd in navolging van

artikel 234, Boek 1, Burgerlijk Wetboek, gesproken over wettelijke vertegenwoordiger. Inderdaad is het lidwoord voor gevangenisstraf in artikel 247, eerste lid, overbodig.

Het doet mij genoegen dat de leden van de V.V.D.-fractie het voorstel gaarne steunden. Het is inderdaad storend dat sinds het Gewijzigd voorstel van wet van 6 november 1990, in artikel 247, eerste lid «leidt» voorkomt in plaats van «lijdt». In de vierde nota van wijziging kwam deze misstelling niet voor. Gezien het feit dat dit zo kennelijk een drukfout is, zal er zorg voor worden gedragen dat deze bij de plaatsing in het Staatsblad wordt hersteld.

Het lid van de R.P.F.-fractie vroeg welke regelingen men in andere landen van de EEG heeft in vergelijking met de voorgestelde artikelen 244, 245 en 247 van het Wetboek van Strafrecht. Naar ik veronderstel verwacht dit lid van de R.P.F.-fractie geen gedetailleerde opsomming van alle regelingen op dit gebied van alle landen van de Europese Gemeenschap. Ik wil mij beperken tot de meest relevante bepalingen in België, Frankrijk, Duitsland en Engeland.

In België is elke aanranding van de eerbaarheid, zonder geweld of bedreiging gepleegd op de persoon of met behulp van de persoon van een kind van het mannelijk of vrouwelijk geslacht beneden de volle leeftijd van zestien jaar strafbaar.

In Frankrijk is aanranding van de eerbaarheid zonder geweld, bedreiging of verrassing van een persoon jonger dan vijftien jaar strafbaar.

In Duitsland zijn seksuele handelingen met kinderen beneden de leeftijd van veertien jaar strafbaar. Apart zijn strafbaar gesteld homoseksuele handelingen van mannen ouder dan achttien jaar met jongens jonger dan achttien jaar.

In Engeland zijn in de Indecency with Children Act 1960 «acts of gross indecency» ten opzichte van kinderen jonger dan veertien jaar strafbaar gesteld. Voor «hostile acts» is de leeftijdsgrens zestien jaar.

De vraag van het lid van de R.P.F.-fractie betreffende het gevaar van een legale vergroting van de produktie en distributie van pornografische lectuur in en vanuit ons land is mij niet geheel duidelijk. Wanneer kinderen tussen de twaalf en zestien jaar worden gebruikt voor de vervaardiging van pornografische voorstellingen kunnen de ouders wanneer zij dit ontdekken een klacht indienen. Hetzelfde geldt voor de raad voor de kindbescherming. Wanneer de politie vermoedt dat kinderen misbruikt worden voor de vervaardiging van pornografische voorstellingen, kan zij de raad waarschuwen, die dan een klacht kan indienen. Het wetsvoorstel geeft geen aanleiding tot bezorgdheid met betrekking tot de 06-sexlijnen. Het plegen van ontuchtige handelingen met personen beneden de leeftijd van zestien jaar blijft een strafbaar feit. Degene die bijvoorbeeld door het verschaffen van inlichtingen een ander tracht te bewegen dit feit te plegen is ook als het misdrijf niet plaats vindt strafbaar (art. 134bis WvSr). Hij kan ambtshalve worden vervolgd ook al is het delict waartoe hij tracht te bewegen een klachtdelict (NJ 1958, 438).

Bij deze memorie is, zoals het lid van de R.P.F.-fractie verzocht, als bijlage een aantal reacties uit de buitenlandse pers gevoegd. Zoals daaruit blijkt bestonden er nogal wat misverstanden over het wetsvoorstel, zoals dat door de Tweede Kamer was aangenomen. Dit was veelal het gevolg van een verkeerde interpretatie van de discussie die tijdens de behandeling van het voorstel in de Tweede Kamer heeft plaatsgevonden. Door de directie voorlichting van mijn departement en door een aantal leden van de Tweede Kamer is getracht in contacten met buitenlandse journalisten meer duidelijkheid over de reikwijdte van het

wetsvoorstel te geven. Door mijn departement werd daartoe een Engelse vertaling van de relevante voorstellen gemaakt. Uit een aantal van de bijgevoegde artikelen¹ blijkt dat deze voorlichting resultaat heeft gehad.

De Minister van Justitie,
E. M. H. Hirsch Ballin

---

¹ Ter inzage gelegd op het Centraal Informatiepunt.